

EUROPEAN COMMISSION
HEALTH AND CONSUMERS DIRECTORATE-GENERAL

Director General

SANCO/10282/2013

*Programmes for the eradication, control and monitoring of certain
animal diseases and zoonoses*

Survey programme for Avian Influenza

Poland

Approved* for 2013 by Commission Decision 2012/761/EU

* in accordance with Council Decision 2009/470/EC

**Program mający na celu wykrycie występowania zakażeń wirusami
wywołującymi grypę ptaków (Avian influenza) oraz poszerzenie wiedzy
na temat ryzyka wystąpienia tej choroby**

Identyfikacja programu

Państwo członkowskie: Rzeczpospolita Polska

Choroba: grypa ptaków (Avian influenza)

Okres realizacji programu: 2013r.

Realizacja programu u drobiu

1. Cele programu

Realizacja programu mającego na celu wykrycie występowania zakażeń wirusami wywołującymi grypę ptaków (Avian influenza) oraz poszerzenie wiedzy na temat ryzyka wystąpienia tej choroby, zwanego dalej „programem” zmierza do potwierdzenia statusu Rzeczypospolitej Polskiej, jako państwa wolnego od grypy ptaków.

Ponadto celem programu jest informowanie właściwych organów o występowaniu wirusa grypy ptaków. W celu kontrolowania tej choroby, zgodnie z dyrektywą Rady 2005/94/WE z dnia 20 grudnia 2005r. *w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającą dyrektywę 92/40/EWG* (Dz. Urz. UE L 10 z 14.1.2006 str. 16, z późn. zm.) w ramach programu jest prowadzony czynny nadzór nad:

- a) nisko zjadliwą grypą ptaków (LPAI) podtypu H5 i H7 u ptaków grzebiących (kur, indyków, perlic, bażantów, kuropatw i przepiórek) oraz ptaków bezgrzebieniowych, uzupełniając w ten sposób inne istniejące systemy wczesnego wykrywania;
- b) nisko zjadliwą grypą ptaków (LPAI) podtypu H5 i H7 oraz wysoce zjadliwą grypą ptaków (HPAI) u domowego ptactwa wodnego (kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek przeznaczonych do odnowy populacji zwierzyny łownej).

Szczegółowe wytyczne w zakresie wdrażania nadzoru zostały określone w decyzji Komisji 2010/367/UE z dnia 25 czerwca 2010 r. w sprawie wdrożenia przez państwa członkowskie programów nadzoru w zakresie ptasiej grypy u drobiu i dzikiego ptactwa (Dz. Urz. UE L 166 z 1.7.2010 str. 22).

Główne korzyści wynikające z realizacji programu to:

- 1) Stwierdzenie braku występowania wirusa grypy ptaków u drobiu;
- 2) Wykrycie ewentualnych dowodów braku transmisji wirusa grypy ptaków z ptactwa dzikiego na drób poprzez losowe badania laboratoryjne na terytorium całego państwa.

2. Projekt nadzoru

Pobieranie próbek i badania serologiczne w gospodarstwach utrzymujących drób, zwanych dalej „gospodarstwem”, przeprowadza się w celu wykrycia przeciwciał na obecność wirusa grypy ptaków, zgodnie z dyrektywą Rady 2005/94/WE z dnia 20 grudnia 2005r. *w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającą dyrektywę 92/40/EWG* (Dz. Urz. UE L 10 z 14.1.2006 str. 16).

Czynny nadzór uzupełnia systemy wczesnego wykrywania ustanowione na mocy decyzji Komisji 2005/734/WE z dnia 19 października 2005r. *ustanawiającej środki bezpieczeństwa biologicznego w celu zmniejszenia ryzyka przeniesienia wysoce zjadliwej grypy ptaków spowodowanej przez wirus grypy A podtyp H5N1 z ptaków dziko żyjących na drób i inne ptaki żyjące w niewoli oraz przewidującej system wczesnego wykrywania na obszarach szczególnego ryzyka* (Dz. Urz. UE L 274 z 20.10.2005 str. 105-107) oraz II rozdziału podręcznika diagnostycznego dotyczącego grypy ptaków, zatwierdzonego decyzją Komisji 2006/437/WE z dnia 4 sierpnia 2006r. *zatwierdzającą podręcznik diagnostyczny dotyczący grypy ptaków, przewidziany w dyrektywie Rady 2005/94/WE* (Dz. Urz. UE L z 31.8.2006 str. 1-27), zwany dalej „podręcznikiem diagnostycznym”.

2.1 Nadzór oparty na pobieraniu próbek reprezentatywnych

Na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej jest przeprowadzane warstwowanie próbek do badań serologicznych na obecność wirusa grypy ptaków, tak aby próbki można było uznać za reprezentatywne dla całego państwa.

3. Populacje docelowe

W ramach realizacji programu zostaną pobrane próbki od następujących gatunków i kategorii produkcyjnych drobiu:

- 1) kury nioski;
- 2) kury nioski chowane na wolnym wybiegu;
- 3) kury reprodukcyjne;
- 4) indyki reprodukcyjne;
- 5) kaczki reprodukcyjne;
- 6) gęsi reprodukcyjne;
- 7) indyki rzeźne;
- 8) kaczki rzeźne;
- 9) gęsi rzeźne;
- 10) ptactwo łowne utrzymywane w warunkach fermowych (np. bażanty, kuropatwy);
- 11) ptaki bezgrzebieniowe (strusie).

4. Metoda pobierania próbek reprezentatywnych

Liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki, jest obliczana na podstawie danych z tabeli 1 i 9 według gatunków drobiu obecnych w danym gospodarstwie.

4.1 Liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki do badań serologicznych na obecność wirusa grypy ptaków

4.1.1 Liczba gospodarstw, z wyjątkiem gospodarstw utrzymujących kaczki, gęsi i kaczki krzyżówki, w których pobiera się próbki

Dla każdej kategorii produkcyjnej drobiu, z wyjątkiem kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki, jest określana w sposób pozwalający na wykrycie co najmniej jednego zakażonego gospodarstwa, jeżeli odsetek zakażonych gospodarstw wynosi co najmniej 5% przy przedziale ufności 95%.

Pobieranie próbek przeprowadza się zgodnie z tabelą 1, z uwzględnieniem danych z tabel 2-8:

Tabela 1

Liczba gospodarstw, z wyłączeniem gospodarstw utrzymujących kaczki, gęsi i kaczki krzyżówki, w których pobiera się próbki w każdej kategorii produkcyjnej drobiu

Liczba gospodarstw dla każdej kategorii produkcyjnej drobiu w danym państwie członkowskim	Liczba gospodarstw, w których pobiera się próbki
do 34	wszystkie
35-50	35
51-80	42
81-250	53
>250	60

Tabela 2

Gospodarstwa utrzymujące kury reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	łączna liczba gospodarstw (c)	łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	21	3	10	30	HI (H5/H7)
PL12	125	16	10	160	HI (H5/H7)
PL21	8	1	10	10	HI (H5/H7)
PL22	42	5	10	50	HI (H5/H7)
PL31	13	2	10	20	HI (H5/H7)
PL32	7	1	10	10	HI (H5/H7)
PL33	8	1	10	10	HI (H5/H7)
PL34	27	3	10	30	HI (H5/H7)
PL41	63	7	10	70	HI (H5/H7)
PL42	67	7	10	70	HI (H5/H7)
PL43	8	1	10	10	HI (H5/H7)
PL51	30	4	10	40	HI (H5/H7)
PL52	10	2	10	20	HI (H5/H7)
PL61	29	3	10	30	HI (H5/H7)
PL62	8	1	10	10	HI (H5/H7)
PL63	22	3	10	30	HI (H5/H7)
SUMA	488	60		600	

Tabela 3

Gospodarstwa utrzymujące kury nioski

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	43	5	10	50	HI (H5/H7)
PL12	162	15	10	150	HI (H5/H7)
PL21	24	2	10	20	HI (H5/H7)
PL22	82	7	10	70	HI (H5/H7)
PL31	23	2	10	20	HI (H5/H7)
PL32	22	2	10	20	HI (H5/H7)
PL33	8	1	10	10	HI (H5/H7)
PL34	14	2	10	20	HI (H5/H7)
PL41	61	6	10	60	HI (H5/H7)
PL42	18	2	10	20	HI (H5/H7)
PL43	28	2	10	20	HI (H5/H7)
PL51	61	6	10	60	HI (H5/H7)
PL52	14	2	10	20	HI (H5/H7)
PL61	22	2	10	20	HI (H5/H7)
PL62	11	2	10	20	HI (H5/H7)
PL63	29	2	10	20	HI (H5/H7)
SUMA	622	60		600	

Tabela 4

Gospodarstwa utrzymujące kury nioski chowane na wolnym wybiegu

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	17	10	10	100	HI (H5/H7)
PL12	12	7	10	70	HI (H5/H7)
PL21	5	3	10	30	HI (H5/H7)
PL22	5	3	10	30	HI (H5/H7)
PL31	4	2	10	20	HI (H5/H7)
PL32	1	1	10	10	HI (H5/H7)

PL33	5	3	10	30	HI (H5/H7)
PL34	1	1	10	10	HI (H5/H7)
PL41	5	3	10	30	HI (H5/H7)
PL42	4	2	10	20	HI (H5/H7)
PL43	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL51	14	9	10	90	HI (H5/H7)
PL52	3	1	10	10	HI (H5/H7)
PL61	4	2	10	20	HI (H5/H7)
PL62	2	1	10	10	HI (H5/H7)
PL63	7	5	10	50	HI (H5/H7)
SUMA	89	53		530	

Tabela 5

Gospodarstwa utrzymujące indyki rzeźne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	8	2	10	20	HI (H5/H7)
PL12	16	4	10	40	HI (H5/H7)
PL21	4	1	10	10	HI (H5/H7)
PL22	4	1	10	10	HI (H5/H7)
PL31	11	4	10	40	HI (H5/H7)
PL32	4	1	10	10	HI (H5/H7)
PL33	2	1	10	10	HI (H5/H7)
PL34	6	2	10	20	HI (H5/H7)
PL41	29	6	10	60	HI (H5/H7)
PL42	8	2	10	20	HI (H5/H7)
PL43	27	6	10	60	HI (H5/H7)
PL51	11	4	10	40	HI (H5/H7)
PL52	4	1	10	10	HI (H5/H7)
PL61	11	4	10	40	HI (H5/H7)
PL62	72	13	10	130	HI (H5/H7)
PL63	2	1	10	10	HI (H5/H7)
SUMA	219	53		530	

Tabela 6

Gospodarstwa utrzymujące indyki reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL12	1	1	10	10	HI (H5/H7)
PL21	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL22	1	1	10	10	HI (H5/H7)
PL31	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL32	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL33	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL34	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL41	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL42	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL43	1	1	10	10	HI (H5/H7)
PL51	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL52	1	1	10	10	HI (H5/H7)
PL61	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL62	9	9	10	90	HI (H5/H7)
PL63	-	-	10	-	HI (H5/H7)
SUMA	13	13		130	

Tabela 7

Gospodarstwa utrzymujące strusie

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	7	4	5	20	HI (H5/H7)
PL12	7	4	5	20	HI (H5/H7)
PL21	5	3	5	15	HI (H5/H7)
PL22	8	4	5	20	HI (H5/H7)
PL31	2	1	5	5	HI (H5/H7)

PL32	-	-	5	-	HI (H5/H7)
PL33	-	-	5	-	HI (H5/H7)
PL34	10	7	5	35	HI (H5/H7)
PL41	8	5	5	25	HI (H5/H7)
PL42	5	3	5	15	HI (H5/H7)
PL43	11	8	5	40	HI (H5/H7)
PL51	8	5	5	25	HI (H5/H7)
PL52	2	1	5	5	HI (H5/H7)
PL61	9	5	5	25	HI (H5/H7)
PL62	3	1	5	5	HI (H5/H7)
PL63	4	2	5	10	HI (H5/H7)
SUMA	89	53		265	

Tabela 8

Gospodarstwa utrzymujące ptaki łowne

Kod NUTS(2) * (b)	łączna liczba gospodarstw (c)	łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	14	10	10	100	HI (H5/H7)
PL12	14	10	10	100	HI (H5/H7)
PL21	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL22	7	4	10	40	HI (H5/H7)
PL31	4	2	10	20	HI (H5/H7)
PL32	-	-	10	-	HI (H5/H7)
PL33	6	3	10	30	HI (H5/H7)
PL34	1	1	10	10	HI (H5/H7)
PL41	9	5	10	50	HI (H5/H7)
PL42	3	1	10	10	HI (H5/H7)
PL43	11	6	10	60	HI (H5/H7)
PL51	1	1	10	10	HI (H5/H7)
PL52	5	2	10	20	HI (H5/H7)
PL61	11	6	10	60	HI (H5/H7)
PL62	2	1	10	10	HI (H5/H7)
PL63	3	1	10	10	HI (H5/H7)
SUMA	91	53		530	

Objaśnienia do tabel 2-8:

* kod NUTS(2) – ang. Nomenclature of Units for Territorial Statistics- standard [geokodowania](#) przyjęty w [Unii Europejskiej](#) na potrzeby identyfikowania statystycznych jednostek terytorialnych, gdzie poszczególne kody oznaczają odpowiednio: PL51-woj. dolnośląskie, PL61-woj. kujawsko-pomorskie, PL31-woj. lubelskie, PL43-woj. lubuskie, PL11-woj. łódzkie, PL21-woj. małopolskie, PL12-woj. mazowieckie, PL52-woj. opolskie, PL32-woj. podkarpackie, PL34-woj. podlaskie, PL63-woj.

pomorskie, PL22-woj. śląskie, PL33-woj. świętokrzyskie, PL62- woj. warmińsko-mazurskie, PL41- woj. wielkopolskie, PL42-woj. zachodniopomorskie.

(b) Położenie gospodarstwa pochodzenia. Jeżeli nie można użyć kodu NUTS(2) należy określić położenie w stopniach długości i szerokości geograficznej.

(c) Łączna liczba gospodarstw jednej kategorii drobiu w danym regionie NUTS(2).

4.1.2. Liczba gospodarstw utrzymujących kaczki, gęsi i kaczki krzyżówki, w których pobiera się próbki

Liczba gospodarstw utrzymujących kaczki, gęsi i kaczki krzyżówki, w których pobiera się próbki, jest określana w sposób pozwalający na wykrycie co najmniej jednego zakażonego gospodarstwa, jeżeli odsetek zakażonych gospodarstw wynosi co najmniej 5% przy przedziale ufności 99%.

Pobieranie próbek przeprowadza się zgodnie z tabelą 9, z uwzględnieniem danych zawartych w tabelach 10-13:

Tabela 9

Liczba gospodarstw utrzymujących kaczki, gęsi i kaczki krzyżówki, w których pobiera się próbki.

Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek w danym państwie członkowskim	Liczba gospodarstw zajmujących się hodowlą kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, z których pobiera się próbki
do 46	wszystkie
47-60	47
61-100	59
101-350	80
>350	90

Tabela 10

Gospodarstwa utrzymujące kaczki rzeźne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	29	10	20	200	HI (H5/H7)
PL12	12	5	20	100	HI (H5/H7)
PL21	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL22	6	2	20	40	HI (H5/H7)
PL31	53	20	20	400	HI (H5/H7)
PL32	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL33	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL34	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL41	116	31	20	620	HI (H5/H7)
PL42	2	1	20	20	HI (H5/H7)
PL43	10	4	20	80	HI (H5/H7)
PL51	8	2	20	40	HI (H5/H7)
PL52	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL61	13	5	20	100	HI (H5/H7)
PL62	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL63	-	-	20	-	HI (H5/H7)
SUMA	249	80		1600	

Tabela 11

Gospodarstwa utrzymujące kaczki reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	2	2	20	40	HI (H5/H7)
PL12	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL21	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL22	1	1	20	20	HI (H5/H7)
PL31	6	6	20	120	HI (H5/H7)
PL32	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL33	-	-	20	-	HI (H5/H7)

PL34	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL41	12	12	20	240	HI (H5/H7)
PL42	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL43	1	1	20	20	HI (H5/H7)
PL51	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL52	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL61	3	3	20	60	HI (H5/H7)
PL62	4	4	20	80	HI (H5/H7)
PL63	1	1	20	20	HI (H5/H7)
SUMA	30	30		600	

Tabela 12

Gospodarstwa utrzymujące gęsi rzeźne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	135	14	20	280	HI (H5/H7)
PL12	101	10	20	200	HI (H5/H7)
PL21	4	1	20	20	HI (H5/H7)
PL22	12	1	20	20	HI (H5/H7)
PL31	138	14	20	280	HI (H5/H7)
PL32	28	3	20	60	HI (H5/H7)
PL33	53	7	20	140	HI (H5/H7)
PL34	61	7	20	140	HI (H5/H7)
PL41	265	20	20	400	HI (H5/H7)
PL42	15	1	20	20	HI (H5/H7)
PL43	34	3	20	60	HI (H5/H7)
PL51	11	1	20	20	HI (H5/H7)
PL52	5	1	20	20	HI (H5/H7)
PL61	47	3	20	60	HI (H5/H7)
PL62	35	3	20	60	HI (H5/H7)
PL63	9	1	20	20	HI (H5/H7)
SUMA	953	90		1800	

Tabela 13

Gospodarstwa utrzymujące gęsi reprodukcyjne

Kod NUTS(2) * (b)	Łączna liczba gospodarstw (c)	Łączna liczba gospodarstw, z których należy pobrać próbki	Szacunkowa liczba próbek na gospodarstwo	Szacunkowa łączna liczba wykonanych testów według danej metody	Metody badania laboratoryjnego
PL11	22	8	20	160	HI (H5/H7)
PL12	12	5	20	100	HI (H5/H7)
PL21	6	3	20	60	HI (H5/H7)
PL22	2	1	20	20	HI (H5/H7)
PL31	24	8	20	160	HI (H5/H7)
PL32	1	1	20	20	HI (H5/H7)
PL33	-	-	20	-	HI (H5/H7)
PL34	14	5	20	100	HI (H5/H7)
PL41	61	20	20	400	HI (H5/H7)
PL42	2	1	20	20	HI (H5/H7)
PL43	4	2	20	40	HI (H5/H7)
PL51	5	2	20	40	HI (H5/H7)
PL52	1	1	20	20	HI (H5/H7)
PL61	37	10	20	200	HI (H5/H7)
PL62	21	8	20	160	HI (H5/H7)
PL63	14	5	20	100	HI (H5/H7)
SUMA	226	80		1600	

Objaśnienia do tabel 10-13:

* kod NUTS(2) – ang. Nomenclature of Units for Territorial Statistics- standard [geokodowania](#) przyjęty w [Unii Europejskiej](#) na potrzeby identyfikowania statystycznych jednostek terytorialnych, gdzie poszczególne kody oznaczają odpowiednio: PL51-woj. dolnośląskie, PL61-woj. kujawsko-pomorskie, PL31-woj. lubelskie, PL43-woj. lubuskie, PL11-woj. łódzkie, PL21-woj. małopolskie, PL12-woj. mazowieckie, PL52-woj. opolskie, PL32- woj. podkarpackie, PL34-woj. podlaskie, PL63-woj. pomorskie, PL22-woj. śląskie, PL33-woj. świętokrzyskie, PL62- woj. warmińsko-mazurskie, PL41- woj. wielkopolskie, PL42-woj. zachodniopomorskie.

(b) Położenie gospodarstwa pochodzenia. Jeżeli nie można użyć kodu NUTS(2) należy określić położenie w stopniach długości i szerokości geograficznej.

(c) Łączna liczba gospodarstw jednej kategorii drobiu w danym regionie NUTS(2).

4.2 Liczba ptaków z wyłączeniem kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, od których pobiera się próbki w gospodarstwach

Liczba ptaków, od których pobiera się próbki w każdym gospodarstwie, jest określana w sposób pozwalający na uzyskanie 95% prawdopodobieństwa wykrycia co najmniej jednego ptaka zakażonego grypą ptaków, jeżeli odsetek występowania ptaków seropozytywnych wynosi >30%.

Próbki krwi do badań serologicznych pobiera się od wszystkich kategorii produkcyjnych drobiu i gatunków drobiu, przynajmniej od 5-10 ptaków (z wyjątkiem kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek) z każdego gospodarstwa drobiarskiego oraz z różnych kurników, jeżeli w danym gospodarstwie jest ich więcej niż jeden.

W przypadku kilku kurników próbki pobiera się od co najmniej pięciu ptaków z każdego kurnika.

4.2.1. Liczba kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, od których należy pobrać próbki w gospodarstwie

Liczba kaczek, gęsi i kaczek krzyżówek, od których pobiera się próbki w gospodarstwie drobiarskim, jest określana w sposób pozwalający na 95% prawdopodobieństwo wykrycia co najmniej jednego ptaka zakażonego grypą ptaków, jeżeli odsetek występowania ptaków seropozytywnych wynosi >30%.

Do badań serologicznych pobiera się dwadzieścia próbek krwi z każdego wytypowanego gospodarstwa drobiarskiego.

5. Procedury pobierania próbek do badań serologicznych

Okres pobierania próbek w gospodarstwie jest zbieżny z okresem produkcji sezonowej dla każdej kategorii produkcyjnej drobiu, a pobieranie próbek można przeprowadzić również w rzeźni. W celu zwiększenia skuteczności oraz unikania niepotrzebnej obecności osób trzecich na terenie gospodarstwa, pobieranie próbek odbywa się w miarę możliwości jednocześnie z pobieraniem próbek do innych celów, w szczególności w ramach programów kontroli zakażeń bakteriami Salmonella.

6. Pobieranie próbek do badań wirusologicznych

Pobieranie próbek do badań wirusologicznych na obecność wirusa grypy ptaków nie jest stosowane, jako metoda alternatywna wobec badań serologicznych. Metoda ta jest stosowana wyłącznie w przypadku uzyskania dodatnich wyników badań serologicznych na obecność wirusa grypy ptaków.

7. Częstotliwość i okres badania

Pobieranie próbek w gospodarstwach odbywa się od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2013r.

8. Badania laboratoryjne

Badanie próbek odbywa się w Laboratorium Zakładu Chorób Drobiu w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach, które jest krajowym laboratorium referencyjnym, o którym mowa w art. 33 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 165 z 30.04.2004, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 45, str. 200).

Powyższe laboratorium zostało wyznaczone jako krajowe laboratorium referencyjne dla grypy ptaków na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie krajowych laboratoriów referencyjnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 8, poz. 38).

Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym ustanawiającym procedury diagnostyczne służące do potwierdzenia oraz rozpoznawania różnicowego grypy ptaków.

Wszystkie dodatnie wyniki badań serologicznych są potwierdzane w Krajowym Laboratorium Referencyjnym ds. Grypy Ptaków w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym w Puławach metodą hamowania hemaglutynacji, z użyciem wyznaczonych szczepów dostarczonych przez Wspólnotowe Laboratorium Referencyjne ds. Grypy Ptaków:

a) dla podtypu H5:

- wstępne badanie przy użyciu szczepu teal/England/7894/06 (H5N3);
- badanie wszystkich próbek dodatnich przy użyciu szczepu chicken/Scotland/59 (H5N1) celem wyeliminowania przeciwciał reagujących krzyżowo z N3.

b) dla podtypu H7:

- wstępne badanie przy użyciu szczepu Turkey/England/647/77 (H7N7);

- badanie wszystkich próbek dodatnich przy użyciu szczepu African starling/983/79 (H7N1) celem wyeliminowania przeciwciał reagujących krzyżowo z N7.

Następstwem wszystkich dodatnich wyników badań serologicznych jest dochodzenie epidemiologiczne w gospodarstwie oraz ponowne pobranie próbek do badań wirusologicznych w celu określenia, czy w danym gospodarstwie występuje aktywne zakażenie wirusem grypy ptaków.

Wszystkie izolaty wirusa grypy ptaków przekazuje się do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków zgodnie z prawem Unii Europejskiej oraz do krajowych laboratoriów referencyjnych zgodnie z zasadami określonymi w załączniku VIII do dyrektywy Rady 2005/94/WE w sprawie wspólnotowych środków zwalczania grypy ptaków i uchylającej dyrektywę 92/40/EWG, jeżeli nie ma zastosowania odstępstwo przewidziane w rozdziale V, ust. 4 lit. d podręcznika diagnostycznego. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków i poddane standardowym badaniom klasyfikującym (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

Realizacja programu u dzikiego ptactwa

1. Cele programu

Celem realizacji programu u dzikiego ptactwa jest wczesne wykrycie HPAI podtypu H5N1 u dzikiego ptactwa w celu ochrony drobiu w gospodarstwach oraz weterynaryjnej ochrony zdrowia publicznego.

Główne korzyści realizacji programu u dzikiego ptactwa to:

- 1) stwierdzenie braku występowania podtypu H5N7 lub innych podtypów wirusa grypy ptaków u dzikiego ptactwa;
- 2) wykrycie ewentualnych dowodów braku transmisji wirusa grypy ptaków z ptactwa dzikiego na drób przez losowe badania laboratoryjne ptactwa dzikiego prowadzone na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

2. Projekt nadzoru

Nadzór oparty na ryzyku jest wdrażany przez prowadzenie badań laboratoryjnych przeprowadzanych u konającego dzikiego ptactwa oraz padłych ptaków, jako system nadzoru biernego.

W szczególności nadzorem tym objęte jest dzikie ptactwo, zwłaszcza migrujące dzikie ptactwo wodne, które objęte jest wyższym ryzykiem zakażenia i przeniesienia wirusa HPAI podtypu H5N1 tzw. „gatunki docelowe”. Nadzorem objęte są obszary w pobliżu mórz, jezior i dróg wodnych, na których znaleziono padłe ptaki, zwłaszcza jeżeli obszary te znajdują się w pobliżu gospodarstw.

Do celów realizacji programu, pomocy w określaniu gatunków i optymalizacji pobierania próbek stosownie do sytuacji krajowej zapewnia się ścisłą współpracę między epidemiologami, ornitologami i właściwym organem ds. ochrony przyrody.

Jeżeli wymaga tego sytuacja epidemiologiczna w odniesieniu do wirusa HPAI podtypu H5N1, nadzór jest uzupełniany przez działania uświadamiające oraz aktywne poszukiwanie i monitorowanie dzikiego ptactwa padłego lub konającego, w szczególności ptaków należących do gatunków docelowych. Powodem może być wykrycie wirusa HPAI podtypu H5N1 u drobiu lub dzikiego ptactwa w sąsiadujących państwach członkowskich Unii Europejskiej i państwach trzecich lub w państwach, przez terytorium których przebiegają szlaki migracyjne dzikich ptaków. W takim przypadku uwzględnia się szczegółowe trasy migracji oraz gatunki dzikiego ptactwa.

3. Procedury pobierania próbek do badań laboratoryjnych

Procedury pobierania próbek przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

Próbki pobiera się z kloaki i tchawicy lub jamy ustno-gardłowej albo z tkanek ptaków dzikich padłych lub konających do badań metodą PCR lub izolacji wirusa.

Podczas przechowywania i transportu próbek podejmuje się szczególne środki ostrożności zgodnie z rozdziałem, IV ust. 5 i 6 podręcznika diagnostycznego.

Wszystkie izolaty wirusa grypy ptaków wykrytego u dzikiego ptactwa przekazuje się do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków. Wirusy podtypu H5/H7 zostają niezwłocznie przesłane do Wspólnotowego Laboratorium Referencyjnego ds. Grypy Ptaków i poddane standardowym badaniom klasyfikującym (sekwencjonowanie nukleotydów/IVPI) zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym.

Pobieranie próbek odbywa się nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2013r.

Tabela 14

Liczba próbek, które należy pobrać od dzikiego ptactwa.

KOD NUTS (2)	Dzике ptactwo, od którego należy pobrać próbki	Liczba próbek, które należy pobrać w ramach biernego nadzoru
PL11	gatunki dzikiego ptactwa o podwyższonym ryzyku związanym z grypą ptaków (gatunki docelowe)	50 z całego terytorium Rzeczypospolitej Polskiej
PL12		
PL21		
PL22		
PL31		
PL32		
PL33		
PL34		
PL41		
PL42		
PL43		
PL51		
PL52		
PL61		
PL62		
PL63		
SUMA		około 50

4. Badania laboratoryjne

Badania laboratoryjne przeprowadza się zgodnie z podręcznikiem diagnostycznym. Badanie próbek odbywa się w Krajowym Laboratorium Referencyjnym ds. Grypy Ptaków w Państwowym Instytucie Weterynaryjnym – Państwowym Instytucie Badawczym (PIW-PIB) w Puławach.

Przeprowadza się wstępne badania przesiewowe metodą PCR dla genu M, a wyniki dodatnie poddaje się następnie szybkim badaniom na obecność H5, przeprowadzanym w okresie nie dłuższym niż dwa tygodnie. W przypadku potwierdzenia H5 najszybciej, jak to możliwe przeprowadza się analizę miejsca rozszczepienia, aby określić, czy jest to wysoce zjadliwa grypa ptaków (HPAI) czy nisko zjadliwa grypa ptaków (LPAI). Jeżeli obecność wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5 zostanie potwierdzona, należy jak najszybciej przeprowadzić dodatkowe badania na określenie typu N, nawet jeżeli tym sposobem możliwe jest tylko wykluczenie typu N1.

5. Dalsze działania

W razie potwierdzenia zakażenia HPAI podtypu H5(N1) mają zastosowanie środki kontroli określone w decyzji Komisji 2006/563/WE z dnia 11 sierpnia 2006r. *dotyczącej niektórych środków ochronnych w odniesieniu do wysoce zjadliwej grypy ptaków podtypu H5N1 wśród dzikiego ptactwa we Wspólnocie i uchylającej decyzję 2006/115/WE* (Dz. Urz. UE L 222 z 15.8.2006 str. 11).

W trakcie dochodzenia epidemiologicznego należy zidentyfikować obszary powiązane z takimi przypadkami, aby można było przewidzieć w przyszłości pojawienie się wirusa grypy ptaków, w szczególności tereny istotne dla produkcji drobiu, takie jak obszary o wysokim zagęszczeniu gospodarstw.

6. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie grypy ptaków u drobiu w ostatnich pięciu latach

W ciągu ostatnich pięciu lat (2008-2012) na terytorium Polski nie notowano przypadków wystąpienia grypy ptaków u drobiu hodowlanego. Program nadzoru w latach ubiegłych obejmował farmy kur reprodukcyjnych, farmy kur niosek, farmy indyków, farmy gęsi i kaczek, farmy strusi, farmy ptaków łownych oraz ptaki dzikie. Próbkę były pobierane i badane w ciągu całego roku trwania danego programu.

7. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie grypy ptaków u dzikiego ptactwa w ostatnich pięciu latach

W ciągu ostatnich pięciu lat (2008-2012) na terytorium Polski nie notowano przypadków wystąpienia grypy ptaków u ptactwa dzikiego. Program nadzoru nad dzikim ptactwem w kierunku grypy ptaków w latach ubiegłych obejmował monitoring czynny oraz bierny. Próbkę były pobierane i badane w ciągu całego roku realizacji programu.

8. Działania w zakresie powiadamiania o grypie ptaków

Zgodnie z art. 42 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. *o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt*, w przypadku podejrzenia wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt posiadacz zwierzęcia zobowiązany jest do:

- 1) niezwłocznego zawiadomienia o tym organu Inspekcji Weterynaryjnej lub najbliższego podmiotu świadczącego usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej lub wójta (burmistrza, prezydenta miasta);
- 2) pozostawienia zwierząt w miejscu ich przebywania i nie wprowadzania tam innych zwierząt;
- 3) uniemożliwienie osobom postronnym dostępu do pomieszczeń lub miejsc, w których znajdują się zwierzęta podejrzane o zakażenie lub chorobę lub zwłoki zwierząt;
- 4) wstrzymania się od wywożenia, wynoszenia i zbywania produktów w szczególności mięsa, zwłok zwierzęcych, środków żywienia zwierząt, wody, ściółki, nawozów naturalnych;
- 5) udostępnienia organom Inspekcji Weterynaryjnej zwierząt i zwłok zwierzęcych do badań i zabiegów weterynaryjnych, a także udzielania pomocy przy ich wykonywaniu;
- 6) udzielania organom Inspekcji Weterynaryjnej oraz osobom działającym w imieniu tych organów wyjaśnień i podawania informacji, które mogą mieć znaczenie dla wykrycia choroby i źródeł zakażenia lub zapobiegania jej szerzeniu.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej o otrzymaniu zawiadomienia.

Podmiot świadczący usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej niezwłocznie informuje organ Inspekcji Weterynaryjnej, jeżeli na podstawie zawiadomienia podejrzewa wystąpienie choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii po otrzymaniu zawiadomienia podejmuje niezwłocznie czynności w celu wykrycia lub wykluczenia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania.

Powiatowy lekarz weterynarii niezwłocznie informuje wojewódzkiego lekarza weterynarii, w tym w formie elektronicznej, o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje niezwłocznie Głównemu Lekarzowi Weterynarii, w tym w formie elektronicznej, informacje o podejrzeniu lub wystąpieniu choroby zakaźnej zwierząt oraz o czynnościach podjętych w celu wykrycia lub wykluczenia tej choroby.

Zgodnie z art. 51 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt, podmioty świadczące usługi z zakresu medycyny weterynaryjnej oraz laboratoria przekazują powiatowemu lekarzowi weterynarii informacje o podejrzeniu wystąpienia choroby zakaźnej zwierząt podlegającej notyfikacji w Unii Europejskiej niezwłocznie po powzięciu takiego podejrzenia.

Powiatowy lekarz weterynarii przekazuje wojewódzkiemu lekarzowi weterynarii informacje o powzięciu podejrzenia lub o stwierdzeniu choroby zakaźnej zwierząt podlegającej obowiązkowi zwalczania lub notyfikacji w Unii Europejskiej niezwłocznie po powzięciu tego podejrzenia lub stwierdzeniu choroby.

Wojewódzki lekarz weterynarii przekazuje informacje uzyskane od powiatowego lekarza weterynarii Głównemu Lekarzowi Weterynarii.

Główny Lekarz Weterynarii:

- 1) informuje wykonując postanowienia umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, właściwe organizacje międzynarodowe o występowaniu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej chorób zakaźnych zwierząt podlegających obowiązkowi zwalczania;
- 2) powiadamia Komisję Europejską oraz inne państwa członkowskie Unii Europejskiej o chorobach zakaźnych zwierząt podlegających notyfikacji w Unii Europejskiej oraz o wygaszaniu ognisk tych chorób.

Tabela 15

Wykaz gatunków dzikiego ptactwa, od których pobiera się próbki do badań na obecność grypy ptaków („gatunki docelowe”)

Lp.	Nazwa naukowa	Nazwa zwyczajowa
1	<i>Accipiter gentilis</i>	Jastrząb gołębiarz
2	<i>Accipiter nisus</i>	Krogulec
3	<i>Anas acuta</i>	Rożeniec
4	<i>Anas clypeata</i>	Płaskonos
5	<i>Anas crecca</i>	Cyraneczka
6	<i>Anas penelope</i>	Świstun
7	<i>Anas platyrhynchos</i>	Kaczka krzyżówka
8	<i>Anas querquedula</i>	Cyranka
9	<i>Anas strepera</i>	Krakwa
10	<i>Anser albifrons albifrons</i>	Gęś białoczelna (europejska rasa)

11	<i>Anser anser</i>	Gęś gęgawa
12	<i>Anser brachyrhynchus</i>	Gęś krótkodzioba
13	<i>Anser erythropus</i>	Gęś mała
14	<i>Anser fabalis</i>	Gęś zbożowa
15	<i>Ardea cinerea</i>	Czapla siwa
16	<i>Aythya ferina</i>	Głowienka
17	<i>Aythya fuligula</i>	Czernica
18	<i>Branta bernicla</i>	Bernikla obrożna
19	<i>Branta canadensis</i>	Bernikla kanadyjska
20	<i>Branta leucopsis</i>	Bernikla białolica
21	<i>Branta ruficollis</i>	Bernikla rdzawoszyja
22	<i>Bubo bubo</i>	Puchacz
23	<i>Buteo buteo</i>	Myszołów zwyczajny
24	<i>Buteo lagopus</i>	Myszołów włochaty
25	<i>Cairina moschata</i>	Piżmówka amerykańska
26	<i>Ciconia ciconia</i>	Bocian biały
27	<i>Circus aeruginosus</i>	Blotniak stawowy
28	<i>Cygnus columbianus</i>	Łabędź czarnodzioby
29	<i>Cygnus cygnus</i>	Łabędź krzykliwy
30	<i>Cygnus olor</i>	Łabędź niemy
31	<i>Falco peregrinus</i>	Sokół wędrowny
32	<i>Falco tinnunculus</i>	Pustułka
33	<i>Fulica atra</i>	Łyska
34	<i>Larus canus</i>	Mewa pospolita
35	<i>Larus ridibundus</i>	Mewa śmieszka
36	<i>Limosa limosa</i>	Rycyk
37	<i>Marmaronetta angustirostris</i>	Marmurka
38	<i>Mergus albellus</i>	Tracz bielaczek
39	<i>Milvus migrans</i>	Kania czarna
40	<i>Milvus milvus</i>	Kania ruda
41	<i>Netta rufina</i>	Helmiatka
42	<i>Phalacrocorax carbo</i>	Kormoran czarny
43	<i>Philomachus pugnax</i>	Batalion
44	<i>Pica pica</i>	Sroka
45	<i>Pluvialis apricaria</i>	Siewka złota
46	<i>Podiceps cristatus</i>	Perkoz dwuczuby
47	<i>Podiceps nigricollis</i>	Perkoz zausznik
48	<i>Porphyrio porphyrio</i>	Modrzyk
49	<i>Tachybaptus ruficollis</i>	Perkozek
50	<i>Vanellus vanellus</i>	Czajka

9. Koszty

9.1. Nadzór nad drobiem

Tabela 16

Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad drobiem						
Metody badania laboratoryjnego	Liczba testów do wykonania według danej metody	Koszt jednostkowy testów (według danej metody) w PLN	Koszt jednostkowy testów (według danej metody) w EUR*	Koszt całkowity w PLN	Koszt całkowity w EUR*	Finansowanie unijne (tak/nie)
Wstępne serologiczne badanie przesiewowe ^(a)	-	-	-	-	-	-
Test zahamowania hemaglutynacji HI na obecność H5/H7 ^(b)	17 570 + 700 (powtarzane badanie) = 18 270	36	9,23	657 720	168 632,10	tak
Test izolacji wirusa (bad. retrospektywne)	6	279	71,54	1 674	429,24	tak
Test PCR (bad. retrospektywne)	48	333	85,38	15 984	4 098,24	tak
Inne środki jakie mają być objęte	Wyszczególnić działania	-	-	-	-	-
Kontrola wrywkowa	-	-	-	-	-	-
Pozostałe	Pobieranie i przesyłanie próbek do laboratorium (8 785 próbek)	2	0,51	17 570	4 480,35	tak
Razem		-		692 948	177 639,93	

^(a) określić badanie laboratoryjne, które należy zastosować.

^(b) określić liczbę testów na obecność H5 i H7.

* Wyliczenie kosztów według kursu 1 Euro= 3,90 PLN (Zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów na 2013r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw).

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2013.

9.2. Nadzór nad dzikim ptactwem

Tabela 17

Środki kwalifikujące się do współfinansowania nadzoru nad dzikim ptactwem						
Metody badania laboratoryjnego	Liczba testów do wykonania według danej metody	Koszt jednostkowy testów (według danej metody) w PLN	Koszt jednostkowy testów (według danej metody) w EUR*	Koszt całkowity w PLN	Koszt całkowity w EUR*	Finansowanie unijne (tak/nie)
Wstępne serologiczne badanie przesiewowe	-	-	-	-	-	-
Test zahamowania hemaglutynacji HI na obecność H5/H7	-	-	-	-	-	-
Test izolacji wirusa	5	279	71,54	1395	357,7	tak
Badanie PCR	50	333	85,38	16 650	4 269	tak
	5 (badanie identyfikacyjne)	403	103,33	2015	516,65	
Inne środki jakie mają być objęte	Wyszczególnić działania	-	-	-	-	-
Kontrola wrywkowa	-	-	-	-	-	-
Pozostałe	Pobieranie i przesyłanie próbek do laboratorium (50 próbek)	20	5,12	1000	256	tak
Razem				21060	5 399,35	-

Wyliczenie kosztów według kursu 1 Euro= 3,90 PLN (Zgodnie z wytycznymi Ministra Finansów na 2013r. dotyczącymi stosowania jednolitych wskaźników makroekonomicznych będących podstawą oszacowania skutków finansowych projektowanych ustaw).

Są to szacunkowe koszty, które zostaną dostosowane do wielkości wydatków przewidzianych na zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt w ustawie budżetowej na rok 2013.

Szacunkowe koszty łącznie w PLN (badanie drobiu i ptaków dzikich):

$$692\ 948 + 21\ 060 = 714\ 008$$

Szacunkowe koszty łącznie w EUR (badanie drobiu i ptaków dzikich):

$$177\ 639,93 + 5\ 399,35 = 183\ 039,28$$